

BILPOOL I HANINGE KOMMUN GAV OVÄNTADE SYNERGIER

2018-12-10

Av: Energimyndigheten

Haninge kommun genomgår just nu en förvandling från förort till regional stadskärna i södra Stockholm. Den stora bostadsbristen som råder i hela Stockholmsregionen gör att parkeringsytor blir allt mer intressanta för bostads- och verksamhetsändamål. Samtidigt är många beroende av bil i vardagen och kommunen ville via ett projekt säkerställa att tillgängligheten inte försämrades, även om antalet parkeringsplatser minskade.

Studier som Haninge kommun genomfört visar att majoriteten av de bilresor som invånarna i Haninge gör är kortare än fem kilometer. Studierna visade också att många är beroende av bil i vardagen. Samtidigt upplevde fastighetsägarna i kommunen att det var svårt att få en lönsamhet i bilpooler. Haninge kommun bestämde sig därför att ta fram en metod för hur olika aktörer kan samarbeta för skapa ett tillräckligt stort underlag för att etablera och driva en bilpool.

– Genom att försöka hitta ett sätt att etablera en bilpool vill vi underlätta för människor att både få tillgång till en bil, men samtidigt inte bidra till att bilen väljs slentrianmässigt. En effekt vi också ville undersöka med projektet var möjligheten att bygga bostäder eller verksamheter på de parkeringsytor som frigjordes, säger Gustav Malm, projektledare på Haninge kommun.

Flera fastighetsägare upplever, på grund av låg efterfrågan, ekonomiska svårigheter att driva en bilpool i exempelvis en liten bostadsrättsförening eller i ett mindre hyresrättsbestånd. Enligt kommunallagen är det dessutom juridiskt svårt för en kommun att själva starta en bilpool. Trots det ville Haninge kommun driva frågan framåt och undersöka hur de som kommun kunde främja samverkan mellan fastighetsägare och andra aktörer, i syfte att etablera en bilpool i kommunen.

– Även om vi som kommun inte kan äga och driva bilpooler själva ville vi bidra med stöd för att etablera en sådan verksamhet. Vi kan exempelvis hjälpa till att driva informationskampanjer tillsammans med fastighetsägare och privata aktörer, för att på så vis stärka den lokala efterfrågan, säger Gustav.

En viktig del av projektet var att undersöka kunskapen om, och intresset för, bilpooler hos olika målgrupper.

– Vi gjorde både djupintervjuer och frågade över 100 medborgare på stan om deras kunskap av bilpooler för att bredda vårt kunskapsunderlag. Ungefär 60 procent visste inte vad en bilpool var, så här insåg vi att det behövdes informationsinsatser, berättar Gustav.

Inom projektet gjordes även en testetablering av en mini-bilpool tillsammans med företaget Sunfleet och fastighetsbolaget Stena. Två poolbilar, öppna för allmänheten, placerades ut i stadsdelen Handen under två veckor. Insatsen fick snabbt positiv feedback från användarna som tyckte att det var smidigt sätt att få tillgång till bil. Kommunen arbetade parallellt med kunskapsspridning om bilpooler till olika aktörer.

Under projektets gång insåg kommunen att behovet är stort men konstaterade samtidigt att det är svårare att driva en bilpool utanför storstäderna och i deras kranskommuner.

– Det finns en god marknad och konkurrens i storstäderna, men i kranskommunerna runt omkring är det inte lika vanligt, trots att behovet finns, säger Gustav.

Positiva effekter från insatsen

Tack vare Haninge kommuns insats har kunskapen om bilpooler ökat både hos de boende men också i kommunen och bland privata fastighetsägare. Projektet har även resulterat i en samverkansmodell som också andra kommuner kan dra nytta av för att underlätta en etablering av bilpooler.

– Förhoppningsvis har det här projektet lagt grunden för att fler bilpoolsetableringar kommer att ske både i vår kommun men även i andra kommuner, säger Gustav.

Haninge kommun har även fått in en skrivning i stadsutvecklingsplanen för Haninge stad, i syfte att främja etableringen av bilpooler. Stadsbyggnads-principen, som är till för att vägleda detaljplaneringen för Handen, Brandbergen och Vega fram till år 2030 lyder: "Etablering av bil- och cykelpooler utgör ett naturligt inslag i planering och förvaltning av Haninge stad och är ett ansvar som delas mellan offentliga och privata aktörer."

Efter projektets slut har Sunfleet öppnat en bilpool i Handen.

Framtidsplaner

Haninge kommun har numera en anställd som ska arbeta med hållbara resor i kommunen, och som också ska bidra i att tillämpa metoden som arbetats fram inom projektet.

– Om vi kan etablera en stor och gemensam bilpool som riktar sig till kommunanställda, stora arbetsgivare och boende kan vi få en mängd positiva bieffekter. Det som är viktigt för bilpoolföretagen är att bilarna rullar så ofta som möjligt, vilket underlättas om det är flera som har en gemensam bilpool. Om bilarna nyttjas mycket i tjänsten under dagtid blir det inte heller lika stor press på de boende att använda dem under kvälls- och helgtid. Samhällsnyttan som detta genererar är en minskad mängd bilar och reducerad slentrianbilism, vilket i sin tur begränsar behovet av parkeringsplatser, säger Gustav.

Tips och erfarenheter

En viktig lärdom från projektet var den bristande kunskapen om hur en bilpool fungerar utifrån ett boendeperspektiv.

– Testetableringen har varit en jättebra lärdom. Det var ett bra sätt för att testa hur bilpoolen fungerar i praktiken och de boende fick också en chans att prova på konceptet. Underlaget från testet bidrog också till att Sunfleet såg ett långsiktigt värde i att etablera sig i kommunen, säger Gustav.

– Ett ytterligare tips är också att ha en bred involvering redan från start. Det är bra att involvera många aktörer tidigt i projektet, och se till att få en bred kommunal förankring, avslutar han.